

a já vím, kam míří. Jdeme za králíky. Když jsme zpět, zadívám se na fotku v ozdobném rámečku postavenou na kredenci. „To jsi ty, dědo?“ Vojenská uniforma, krátký kabát se čtyřmi kapsami a s výložkami, přes něj tmavý kožený široký pás a šněrovací boty. Pumpky. Knír pod nosem a plochá vojenská čepice. Pokývá.

O čtrnáct let později, dávno po dědově odchodu, nacházím vybledlé paměti z první světové války:

Bylo to 28. června v den svátku sv. Petra a Pavla, kdy jsme šli do Smrčné do stavu chytat ryby. Byl tam bratr Václav a bratranec Alois, jejich kamarád Stanislav Hadrava a pan ředitel sklárny Göpfert se svými dvěma syny. Celkem nebyl úlovek velký. Tu k večeru přichází od Světlé nějaký starší člověk a křičí na nás: „Pojďte ke mně, povím vám velkou novinu!“ Když jsme došli, zvolal: „Dnes zabili arcivévodu Ferdinanda a jeho manželku v Sarajevu.“ Všichni ztichli, jen pan Hadrava pravil: „To mu dávno patřilo.“ Zarazil se však, neboť pan ředitel Göpfert a jeho synové se klonili k Vídni. Však když jsem se vrátil v roce 1919 na jaře z války, vyprávěl mi, že po celou dobu války čekal, že pro něho přijdou četníci, ale nikdo ani slova neprozradil...

Odpoledne jsem s kamarádkou Jankou dole v zahradě. Stojíme proti sobě, každá na jedné straně houpací sítě.

Aby se síť dala pořádně rozhoupat, lítá v ní jako zátěž kameninová mísa od malin. Při jednom prudším pohybu mísa vyletí ze sítě, nestačím uskočit. Krev mi stéká přes oko po tváři, z úleku začínám natahovat. Táta vyskakuje oknem a pumpuje mi vodu na obličej. „Oko je v pořádku, ale bude to na šití.“ Bere mě pod paží a běží se mnou na pohotovost

na náměstí. Jsou tam na mě hodní, při šití sedím tátovi na klíně, za chvíli mám dva stehy a sešitek pohádek.

Sedíme na zahradě, hladím si králíčka a pozoruju dědu Vendelína. Říkají o něm, že byl řídicí učitel a děti se ho prý bály. I jeho dcera, moje teta Barbora. Stačilo prý, když se podíval... Moc tomu nerozumím. Pamatuju si jen jeho dobřáckou tvář. Tak asi možná kdysi... Přirozená autorita.

V pamětech se dál píše:

Sotva uplynul měsíc, Rakousko vyhlásilo na konci července všeobecnou mobilizaci. Každý voják musel do čtyřiaadvaceti hodin narukovati. S bratrem slyšeli jsme, jak uvnitř kasáren na dvoře brousili vojáci bajonety. Byla to ošklivá chvílka. Druhý den jsem musel narukovati, a sice do Jičína ke II. batalionu 74. pluku, který byl v Liberci, vojáci byli skoro samí Němci.

Vendelínovy paměti jsou místy drastické. Prodělal choleuru, plno jeho kamarádů cestou zemřelo vysílením, spousta jich padla. Prošel Srbsko, Albánii, Itálii, ke konci války byl jako zajatec ve Francii v dolech.

Skáčíme od stromu ke stromu. Všude je plno mrtvých, raněných a té krve, až hrůza. Rakouská děla střílí hrozně. To jako by se peklo otevřelo... O hladu šli jsme několik dní... Nejen hlad, ale žízeň nás velice trápila. Pili jsme vodu z kaluží na cestách, když tu se před námi objevil potůček tekoucí ze stráně. Všichni jsme se bez dovolení k potůčku vrhli... Tu však potůček vytvořil jakousi tůň a v té ležel zabitý osel, nadutý a již oblezlý, bez chlupek... Máme mnoho špíny, uší a blech... Na počátku dubna jsem dostal vysoké horečky. Odvezli mne do ambulance, to byly